

Nepravidelný spravodajca Komisie mládeže ZSF, ktorý slúži pre internú potrebu vedúcich krúžkov mladých filatelistov. Neprešlo jazykovou úpravou. 41. číslo vychádza začiatkom decembra 2008 (asi). Svoje pripomienky, námety, poznámky a príspevky posielajte na adresu predsedu KM ZSF:
Mgr. Ján Mička, Rovná 4, 917 00 Trnava.

Editoriál

Krúžky mladých filatelistov začali s činnosťou a KM ZSF dostala z regionálnych komisií prvé vyhodnotenie zo súťaže aktivity stredného Slovenska, aj s registráciou KMF. Výsledky Západoslovenského regiónu boli v predošlom čísle. Tam, kde to ešte nevykonali, pripomínam aj napísanie zoznamu členov KMF a s členským príspevkom 30.- Sk to treba poslať na sekretariát ZSF, pretože tieto údaje sú oficiálnym podkladom pre ZSF a aj pre Slovenskú poštu, aby poskytla dotáciu mládežníkom na činnosť. Termín – do 15. decembra (v Sk) na budúci rok 2009 je termín aj pre kluby filatelistov do 31. januára, ale už 1.- Euro pre mládež.

Doprava

Pokyny k organizovaniu 36. ročníka Filatelickej olympiády v školskom roku 2008/09

Vedúci KMF a súťažiaci v národnom kole Filatelickej olympiády dostali na záver Kongresu mladých filatelistov v Bratislave oznámenie, že 36. ročník FO bude mať tému Doprava a dopravné prostriedky.

Bližšie rozvedenie témy uvádza pripojený metodický list, ktorý spracoval Dr. Jozef Oško. V materiále sa odporúčajú vhodné námety na spracovanie v minixonáte, pripomíname však, že FO je zameraná iba na niektoré druhy dopravy.

Komisia mládeže ZSF však upozorňuje na niektoré zásady alebo zmeny oproti predchádzajúcim ročníkom FO, ako boli prerokované na zasadaní komisie mládeže v Banskej Bystrici.

Pokračuje organizovanie súťaže pre kategóriu D. Prehľad vekových skupín a počtu albumových listov v minixonáte sa nemení. Pre zaradenie do kategórie je rozhodujúci vek súťažiaceho, aký má mladý filatelista 1. januára 2009, teda v roku, kedy sa bude konať záverečné národné kolo súťaže.

Rozsah minixonátov je

Z	8 – 10 rokov	1 albumový list	C	16 – 18 „	3 listy
A	11 – 12 „	2 listy	D	19 – 21 „	3 listy
B	13 – 15 „	2 listy			

Počet albumových listov minixonátu platí rovnako pre krúžkové, krajské aj národné kolo (finále) FO. Súťažiaci kategórie **Z** a **A** si môžu pre minixonát vybrať rastrovanú aj nepotlačenú časť albumového listu. Súťažiaci v kategóriách **B**, **C** a **D** musia pracovať na „čistej“ nepotlačenej ploche listu. Albumové listy si do krajského kola aj finále súťažiaci môžu priniesť vlastné, (ale nesmú byť vopred nijakým spôsobom označené!) Poštový materiál je vlastný, prípadne vedúceho KMF.

Výber známkov určených na použitie v minixonátoch k zvolenej téme olympiády je v tomto roku obmedzený zo 60% na slovenské a československé poštové známky, prípadne aj české známky, zvyšok môžu tvoriť známky ostatných štátov Európy. Platí to aj o ostatnom filatelistickom materiále (FDC, poštové hárčky, príležitostné pečiatky a pod.). Prípadné použitie iných zahraničných známkov bude mať za následok diskvalifikáciu v súťaži. Uvedené opatrenie má prispieť k väčšiemu záujmu o naše vlastné poštové známky a k prehĺbeniu znalostí o našich známkach.

Celinu, celistvosť a FDC možno použiť iba v kategórii **B**, **C** a **D**, poštový hárček menšieho formátu a výstrižok (1 ks) možno použiť v každej kategórii.

V kategóriách **Z**, **A** môže byť text písaným ručným písmom, ostatné kategórie majú určené paličkové, tlačené písmo, písací stroj, šablónku alebo aj počítač – to však organizátori nemôžu zaručiť, že vo vyšších kolách zabezpečia súťažiacim

počítač s tlačiarňou. Súťažiaci dostanú 1 list navyše, to však nemá vplyv na predĺženie časového limitu, stanoveného organizátormi na mieste konania.

Vo finále môže byť toto opatrenie obmedzené. Súťažiaci použijú vlastné známky, nálepky a p. , nesmú mať nijakým spôsobom označené albumové listy (usporiadanie známok, označenie riadkov, štvorčekov atď.). Nesmú mať so sebou vopred nastrihané havidky, napísané texty, inú literatúru ako katalógy a knihy .

Za minisexponát, hodnotený spravidla 3-člennou porotou je maximálne 60 bodov.

Test obsahuje 20 otázok, z nich je časť všeobecno-odborných z filatelie a poštovníctva, menšia časť (2 – 5 otázok) sa bude týkať témy FO, tak aby súťažiaci mohli získať maximálne 40 bodov. Pri teste nie je dovolené používať žiadne poznámky. Maximum možných získaných bodov je 100.

Víťazov kategórií FO určí počet získaných bodov. Pri rovnosti bodov viacerých súťažiacich rozhoduje kvalitnejší minisexponát. Ak je hodnotenie rovnaké, tak predseda jury po porade s ostatnými členmi hodnotiacej komisie určí ďalšie pomocné kritérium.

Kružkové kolá uskutočnia vedúci KMF v apríli, krajské kolá budú v máji. Predpokladáme uskutočnenie národného kola 35. ročníka FO na Kongrese MF v Poprade.

Presné miesto aj termín oznámi KM ZSF a organizátor kongresu postupujúcim z jednotlivých regionálnych kôl olympiády. Počet súťažiacich z jedného KMF v krajskom kole je spravidla 2 a do národného kola postúpia 2 najlepší súťažiaci z krajských kôl. Počet súťažiacich v národnom kole a počet delegátov kongresu, kedy sa uskutoční národné kolo, sa v závislosti na finančných prostriedkoch komisie môže zmeniť. Nie je prípustné delegovať súťažiacich bez kvalifikácie v krajskom kole.

Výsledky kružkových kôl oznámte včas (do týždňa) vašej krajskej komisii, výsledky krajských kôl oznámte KM ZSF a organizátorom kongresu a národného kola 35. ročníka FO.

Metodický list k 36. ročníku filatelickej olympiády – školskom rok 2008/2009

téma DOPRAVA

Vážení vedúci KMF, mladí filatelisti!

Komisia mládeže na Kongrese mladých filatelistov v Bratislave určila, že témou filatelickej olympiády v školskom roku 2008-2009 bude **DOPRAVA**. Aby ste sa na túto tému lepšie odborne pripravili a aby ste mali uľahčenú prácu pri výbere materiálu na tvorbu súťažného minixponátu, pripravili sme pre vás tento leták. Je iba návodom, čo vo vašom minixponáte môže byť, pričom je na vás a na vašich vedúcich, či ho niečím obohatia alebo upravia v súlade s pokynmi.

Doprava zabezpečuje rôzne druhy prepravy vecí a ľudí. Rozlišujeme napríklad dopravu **pozemnú** - cestnú, trolejbusovú, **koľajovú** - železničnú, električkovú, **vzdušnú** - leteckú, **vodnú**, *nadzemnú*, *podzemnú* - *telekomunikačnú*, *energetickú dopravu*, *plynovody*, *ropovody* a *parovody*.

Spomínané druhy dopravy sú zabezpečované prostredníctvom dopravných prostriedkov ako sú vozy, autá, autobusy, trolejbusy, električky, vlakové súpravy, lode, lietadlá, rozvodné zariadenia. Každý dopravný prostriedok prešiel historickým vývojom od najjednoduchších k moderným strojom spĺňajúcim najprísnejšie kritéria modernej dopravy.

Medzi prvé a najstaršie dopravné prostriedky patrili vozy, jednoduché plavidlá (koráby, plachetnice, džunky).

Vozy prešli tiež svojím vývojom od primitívnych dvojkolesových vozov s plnými drevenými kolesami až po staroegyptské ľahké pretekárske a vojnové vozy. Vozy sa vo veľkej miere využívali v staroveku, v stredoveku ako aj v súčasnosti hlavne v menej rozvinutých krajinách pre poľnohospodárske práce. Vozy boli odkázané na konský poťah alebo iné ťažné zvieratá. To však k rozvoju priemyslu a poľnohospodárstva nestačilo. Ťažné zvieratá boli vystriedané parnými motormi a neskoršie dvojtaktnými spaľovacími a neskoršie štvortaktnými motormi na benzín.

Medzi prvé krajiny, ktoré vyrobili parný automobil, patrili Veľká Británia, Francúzsko, USA, Švédsko. Koncom 19. a začiatkom 20. stor. vznikali veľké automobilové koncerny, ktoré pod známymi menami existujú dodnes. Medzi najznámejšie patria: General Motors a Ford v USA, Saab – Scania vo Švédsku, Peugeot a Renault vo Francúzsku, Mercedes Benz a Opel Darracq v Nemecku, Fiat v Taliansku, Tatra a Škoda v Československu. V súčasnosti mnoho automobiliek pokračuje vo výrobe dokonalejších automobilov s ktorými sa stretávame aj našich cestách. Rok 1989 priniesol nielen otvorenie hraníc na západ ale aj dovoz a možnosť kúpy najmodernejších automobilov našimi občanmi. Dnes okrem starých škodoviek, tatroviek vidíme najmodernejšie typy

Fábií, Mercedesov (BMV), Kia, Porsche, Jaguár, Lamborgini, Volvo, Audi, Saab, Alfa Romeo, Peugeot a mnoho ďalších. Konečne aj na Slovensku sa vyrábajú automobily a to VW Bratislave, Peugeot v Trnave a KIA v Žiline.

Podobným vývojom ako automobily prešli aj autobusy a trolejbusy, ktoré zabezpečujú hromadnú dopravu osôb. Bez týchto dopravných prostriedkov si nevieme predstaviť zabezpečenie dopravy na vzdialenejšie miesta v mestách, mestskou hromadnou dopravou a medzi dedinami a mestami prímestskou dopravou. Každé ráno od 5. hodiny do 23. hodiny večer zabezpečujú spomínané dopravné prostriedky odvoz a dovoz žiakov do škôl, a pracujúcich do zamestnania. Diaľkové a medzinárodne linky zabezpečujú dopravu najmodernejšími autobusmi s vybavenou klimatizáciou. *V anglických mestách premávajú poschodové autobusy.*

K účastníkom cestnej premávky patria aj cyklisti a motocyklisti. Bicyklisti a motocyklisti, vlastníci motocykel s obsahom do 50 cm³ (mopedy, minimopedy) nemusia mať vodičský preukaz. O to viac treba venovať pozornosť hlavne deťom, aby boli dostatočne pripravení na dnešnú prehustenú cestnú sieť. Je veľmi dobre, že dopravná výchova sa opäť vrátila do škôl. No nielen škola, ale hlavne rodičia musia deti naučiť technike jazdy, poznávaniu dopravných značiek a pravidiel cestnej premávky.

Železničnú dopravu delíme na nákladnú a osobnú. Nákladná doprava zabezpečuje prepravu ťažkých nákladov na vzdialenejšie miesta. Prepravu osôb na kratšie i vzdialenejšie miesta zabezpečuje osobná doprava. Železničná doprava je pohodlnejšia a bezpečnejšia ako automobilová doprava. Parné lokomotívy boli nahradené motorovými (dieselovými) a neskoršie elektrickými. Prvú parnú lokomotívu vyrobil Angličan Stephenson r. 1814. Lokomotívam, ktoré jazdili na trati Liverpool-Manchester, dal Stephenson iba štyri kolesá – jedno dvojkolesie vodiace, druhé hnacie. Predchodcom parných lokomotív boli kone, ktoré ťahali vagóny po koľajniciach (známa konská železnica na trati České Budějovice –Linz alebo Bratislava – Trnava). Dnešné moderné železničné súpravy elektrovlakov dosahujú rýchlosť vyše 380 km za hodinu (Paríž-Lyon vo Francúzsku). Najdlhšia železničná trať na svete, Sibírska magistrála v Rusku z Moskvy do Vladivostoku meria vyše 9000 km.

Železničná doprava je z ekologického hľadiska oveľa výhodnejšia ako cestná. Nároky na pôdu sú už stabilizované a väčšina trakcie je elektrická alebo dieselelektrická, takže už nehrozia požiare okolo tratí. Pri výrobe elektrického prúdu v elektrárnach možno lepšie zabezpečovať ochranu prostredia pred znečisťovaním.

Na Slovensku v súčasnosti sa vykonáva rekonštrukcia železničnej trate Bratislava – Košice, aby vlaky dosahovali rýchlosť 160 km za hodinu (expresy), čím by sa skrátila doba cestovania o 2 hodiny. Tak isto sa modernizujú stanice a nástupištia, aby vyhovovali a spĺňali podmienky Európskej únie.

Vo väčších mestách zabezpečujú dopravu ľudí medzi jednotlivými časťami mesta električky. Využívajú sa na dopravu aj vo vysokohorských turistických strediskách, u nás napr. vo Vysokých Tatrách.

Vodná doprava patrí k najstarším druhom dopravy. Prvé plachetnice a parníky boli nahradené modernými loďami. Plachetnice využívali silu a smer vetra na prepravu tovarov, osôb a lov rýb. Známe sú dobrodružné plavby oceánmi a moriami s cieľom objavovania a preskúmania nových neznámych častí Zeme. Poznáme históriu objavných ciest Krištofa Kolumba do Ameriky, Magalhãesove, Cookove a Tasmanove cesty okolo sveta.

V dnešnej dobe riečna a námorná doprava zabezpečuje najmä prepravu tovarov, nerastných surovín, pretože je najlacnejším druhom dopravy. Ropa sa prepravuje tankermi (cisternová loď). Riečna doprava je využívaná tam, kde nie je možná doprava železničná a cestná, alebo kde je výhodnejšia.

To je len pár slov úvodom k danej veľmi rozsiahlej téme. Z týchto dôvodov sme vypustili leteckú, kozmickú, potrubnú, telekomunikačnú dopravu.

Ponúkame prehľad možností výberu poštových známok **Slovenskej republiky** od roku 1993 do roku 2008:

1994 – číslo kat. 028/Segner/, č. 030/Murgaš/, č. 052 – 054 /lode/
1996 – č. 104 /konská železnica/
1998 – č.154-156 / 150 rokov železníc na Slovensku/
1999 – č.184 /125 rokov UPU – symboly dopravy/
2004 – č. 331 /tatranský omnibus/ č. 333 /pltníci na Dunajci/
2005 – č. 352/cyklistika/ , č. 362-363 /lesné železnice/
2008 - č. 420-421 /hasičská technika/

Slovenský štát – 1939-1945

1943 – č. 90-93 /železničné/

Česká republika – 1993-2008

(katalógové čísla podľa českého katalógu POFIS)

1994 – č. 53-55 /automobily/
1995 – č. 81-82 /150 rokov príchodu prvého vlaku z Olomouca do Prahy/
1997 – č.159-161 / historické úžitkové vozidlá/
2000 – č. 254-255 / doprava železničná/
2003 – č. 359 /100 rokov elektrickej dráhy Tábor-Bechyňe/
2003 – č. 405 /cyklista/
2008 – č. 540 //lokomotíva Zbraslav/
2008 – / technické pamiatky osobný automobil/

**Československo 1945 – 1992 (katalógové čísla podľa katalógu POFIS
Československo 1945-1992, špecializovaný katalóg 1998)**

- 1949 – č. 508-510 / 75.výročie UPU – dostavník, lokomotíva, plachetnica/
1952 – č. 693 /prístav v Bratislave/
1953 - č. 766 /parná lokomotíva/
1955 – č. 818 /osobný automobil/ č. 852 /motocykloví pretekári/
1955 – č. 864-866 /železničný viadukt, Trať družby, tunel/
1956 – č. 907-912 /lokomotívy/
1957 – č. 932-933 /cyklistika PBW/ č. 937/ medzinár. šesťdenná motocyklová súťaž/
1958 – č. 1026-1031 /vývoj výroby automobilov/
1960 – č. 1095-1098 /lode a plavidlá/
1961 – č. 1159 /motorizmus/
1962 – č. 1274-1275/krížnik Auróra/
1964 – č. 1385 - /požiarné auto/ - č.1406 /lokomotíva/
1966 – č. 1509-1513 /historické a moderné lokomotívy/
1967 – č. 1607 /cyklistika/
1968 – č.1696-1697/železnice/
1969 – č. 1756-1758 /čsl. automobilová doprava/
1972 – č. 1947 /historická parná a moderná elektrická lokomotíva/
1972 – č. 1955 /dráhová cyklistika/
1972 – č. 1979-1984 /československé námorné lode/
1974 – č. 2104-2108 /100.výročie UPU /dostavník, poštový vagón, poštové auto/
1975 – č. 2154-2159 / z histórie československých motocyklov/
1977 – č. 2246-2249 /30. ročník cyklistických pretekov WBP/
1978 – č. 2316-2321 /pražské mosty/
1979 – č. 2393-2397 / historické bicykle/
1981 – č. 2469-2473 /historické vozy/
1982 – č. 2551-2552 /Dunaj rieka mierovej spolupráce- osobná loď, remorkér
1984 – č. 2664 /cyklistika/
1986 – č. 2732 /Svetová výstava EXPO Kanada - lokomotíva/
1986 – č. 2764-2767 /Československé koľajové vozidlá/
1987 – č. 2794-2798 /technické pamiatky Československa -automobil, električka, lokomotíva/
1988 – č. 2831-2835 / historické automobily/
1989 – č. 2875-2878 / RALLYE PARÍŽ – DAKAR/
1989 – č. 2885-2890 /Československá námorná plavba/
1991 – č. 2970 /parník Bohemia/
1992 – č. 3006 /500.výročie objavenia Ameriky – alegória lodí a cesta Kolumba/.

Z uvedených známok treba vybrať minimálne 60% do minisexponátu a zvyšok doplniť inými známkami Európy, alebo môžu byť použité len známky Slovenska, Československa, a Českej republiky bez známok Európy. *Pripomíname, že do minisexponátu možno zaradiť aj vhodnú príležitostnú poštovú pečiatku a v kategóriách B a C aj Iks celinu, celistvosť a FDC.*

V prehľade na danú tému je 16 známok Slovenska, 4 známky Slovenského štátu, 113 známok Československa a 14 známok Českej republiky. Už je len na Vás, chlapani dievčatá, aký názov témy si zvolíte.

Uvediem aspoň niekoľko okruhov pre danú tému DOPRAVA. Dúfam, že si niektorý vyberiete podľa vlastného záujmu. Nemusíte použiť názov niektorej z uvedených tém. Budeme radi, ak použijete aj vlastný názov témy.

Prvé dopravné prostriedky. Historické vozy. História parnej lokomotívy. Vynálezcovia dopravných prostriedkov. Železničné stanice. Metrá, Tunely. Nákladná železničná doprava. Osobná železničná doprava. Budúcnosť železníc, Lanové dráhy. Doprava v našich horách. Tatranské železnice. Rozvoj dopravy na Slovensku. Problém dopravy v hlavnom meste Slovenska. Diaľnice - budúcnosť Slovenska. Autobusová doprava. Trolejbusová doprava. Bicykel - môj verný priateľ. Pretekárske automobily. Pretekárske a terénne motocykle. Historické automobily. Veterány na našich cestách. Riečna doprava na Slovensku. Lode ako dopravné prostriedky. Dunaj - medzinárodná rieka. Vplyv dopravy na životné prostredie. Dopravná výchova na školách. Môj obľúbený dopravný prostriedok.

KM ZSF Vám želá veľa chuti a trpezlivosti pri riešení úloh stanovených pre tohoročný 36. ročník filatelickej olympiády. A treba ešte pripomenúť, že k téme bude pripravený aj súbor otázok k tematickej časti testu FO, ktorý bude zostavený neskôr a dostanete ho pred krúžkovým kolom FO.

Spracoval : Dr. Jozef Oško

Jednou vetou...

...Komisia mládeže ZSF dala vyhotoviť nové albumové listy pre KMF, formátu A4...

...Redakčná rada SPRAVODAJCU ZSF konštatuje, že chýbajú články o slovenskej poštovej známke, preto vedúci KMF, ak máte nejaké poznatky a zistenia, napíšte... (Ale samozrejme môžete napísať aj o inom)...

...V roku 2009 začne diskusia k úprave Stanov ZSF, vedúci KMF, čo navrhujete zaradiť do Stanov, alebo upraviť súčasné články, ktoré sa týkajú mládežníckej filatelie?

...V roku 2009 budú výstavy v Košiciach (PREMIÉRA) a v Nitre (Národná, Slovensko 2009)...

...Ku 40. výročiu ZSF bude vydaná Pamätnica, ako osobitné číslo SPRAVODAJCU ZSF, jednou časťou má byť aj zhodnotenie MF od r. 1995...

...V rámci osláv 40. výročia založenia ZSF (a Dní filatelie Slovenska 14. – 17. mája 2009) v Nitre predpokladá KM ZSF uskutočniť celoslovenský seminár vedúcich KMF o mládežníckej filatelii...

...A nakoniec, ale úprimne: želanie radostných Vianočných sviatkov všetkým vedúcim krúžkov mladých filatelistov a úspešné vykročenie do nového roka 2009, aby bol priaznivý pre mládežnícku filateliu.

Spravodajcu JUNIFIL č. 41 napísal Mgr. Ján Mička, predseda KM ZSF s využitím príspevkov PaedDr. Jozefa Oška, predsedu RKM Stredného Slovenska. Neprešlo jazykovou úpravou, za prípadné chyby sa ospravedlňujem.

Redakčná úprava pre www.zsf.chtf.stuba.sk – webmaster ZSF
